

Vloga meje
Madžarsko-slovenska razmerja,
slovenistika na sosednjih univerzah,
zahodnoslovanski študiji,
izbor šolskega berila,
humanistika in družboslovje v Pomurju

Uredil
Miran Hladnik

Slavistično društvo Slovenije
Ljubljana 2005

Zbornik Slavističnega društva Slovenije 16
Slovenski slavistični kongres, Lendava 6.–8. 10. 2005
Vloga meje: Madžarsko-slovenska razmerja, slovenistika na sosednjih univerzah,
humanistika in družboslovje v Pomurju, zahodnoslovanski študiji, izbor šolskega
berila, humanistika in družboslovje v Pomurju

Uredil Miran Hladnik

Izdalo Slavistično društvo Slovenije

Ljubljana, 2005

Recenzija: akad. prof. dr. Franc Zadavec, prof. dr. Vladimir Osolnik

Tiskarna Birografika Bori, Ljubljana

Kongres in izdajo zbornika je finančno podprlo Ministrstvo za visoko šolstvo in
znanost Republike Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6(082)

SLOVENSKI slavistični kongres (16 ; 2005 ; Lendava)

Vloga meje : madžarsko-slovenska razmerja, slovenistika na
sosednjih univerzah, zahodnoslovanski študiji, izbor šolskega
berila, humanistika in družboslovje v Pomurju / [Slovenski
slavistični kongres, Lendava, 6.-8. 10. 2005] ; uredil Miran
Hladnik. - Ljubljana : Slavistično društvo Slovenije, 2005. -
(Zbornik Slavističnega društva Slovenije, ISSN 1408-3043 ; 16)

ISBN 961-91015-4-5

1. Gl. stv. nasl. 2. Hladnik, Miran

222216192

Marc L. Greenberg

Unverza v Kansasu

Jezik, identiteta in miselne meje

(Poučevanje o jeziku in »vzhodni Evropi« na ameriški univerzi)

Vaše povabilo, da spregovorim na tem pomembnem kongresu, si štejem v veliko čast. Priložnost, da nastopim tu v Lendavi, v tej prelepi pokrajini na temo vloga meje, pa mi ni le v veliko osebno zadovoljstvo, pač pa se mi zdi tudi zelo posrečen sovpad časa, prostora in tematike. Pred skoraj dvajsetimi leti sem se kot Fulbrightov štipendist kalil kot dialektolog ob terenskem delu nedaleč od tod, ko sem za svojo disertacijo, v kateri sem skušal rekonstruirati glasoslovne sisteme in potek glasoslovnih sprememb v prekmurskih govorih, zbiral narečno gradivo v Turnišču, Polani in na nekoliko bolj oddaljeni Cankovi, v Martinju; ko še ni bilo državne meje, tudi malo južneje, v Svetem Martinu (takrat še Martinu na Muri), v Gibini, Peklenici, Knezovcu (gl. npr. Greenberg 1993, v tisku 2005). Vse od takrat je bilo moje raziskovalno delo povezano s pojmom jezikovnih meja, izoglos, ki označujejo dinamične zemljepisne razsežnosti jezikovnih inovacij, jezikoslovci pa jih uporabljamo pri rekonstrukciji zgodnejših stopenj jezikovne strukture in njihove širitve v prostoru (gl. npr. Greenberg 1999, 2001, 2002).

Ko sem si kot podiplomski študent zamišljal svojo strokovno pot, s katero bi nadaljeval izročilo svojih mentorjev, sem si predstavljal delo, ki bi ga lahko opravljal razmeroma odmaknjeno in o katerem bi komuniciral le s peščico strokovnjakov s podobnimi interesi. Moje delo je bilo na začetku natančno tako, kot sem si ga zamislil; mislim, da je bilo morda kakšen ducat ljudi, ki so brali, kar sem napisal, in mi o tem posredovali svoje mnenje. To se še do danes ni kaj dosti spremenilo.

Pedagoška stran mojega poklica pa me je hitro naučila, da če hočem biti uspešen učitelj, samozadostno razpravljanje s specialisti ni dovolj, da moram najti način, na katerega bom svoj predmet posredoval študentom tako, da bo zanje relevanten. Če bi poučeval v Sloveniji, bi bilo to samo po sebi razumljivo, saj bi že sama tematika, tj. slovanski jeziki in slovenščina, upravičevala mesto mojega predmeta v študijskem programu, za ameriške razmere pa ta relevantnost sploh ni tako očitna. Mislim, da sem našel pot do relevantnosti in tu bi vam rad posredoval nekaj svojih izkušenj s poučevanjem o »jezikovnih mejah« v ameriškem

univerzitetnem okolju. Upam, da bo moja izkušnja za vas zanimiva, ker gre za perspektivo z druge strani velike luže.

Eden od šestih ciljev splošne izobrazbe na Kansaški univerzi je, da študent »razume in ceni razvoj, kulturo in raznolikost Združenih držav ter drugih družb in narodov« (gl. University of Kansas, Office of Institutional Research and Planning 2001). Moj prispevek k temu cilju je, da vsako drugo leto predavam predmet z naslovom Uvod v spoznavanje ljudstev in jezikov vzhodne Srednje Evrope in bivše Sovjetske zveze. Običajno predmet vpiše petnajst do dvajset študentov, od katerih jih ima kakšna četrtnina vsaj nekaj izkušenj s tem delom sveta, za ostale pa je to eden od splošnih predmetov. Pri tem predmetu skušam študentom razložiti, kako so ljudje v deželah vzhodnega dela Evrope začeli gledati nase kot na državotvorne narode. Ta razvoj povezujem s pogloblitimi premiki v mišljenju, ki so pogojevali to formiranje, npr. z reformacijo, razsvetljenstvom in »izmi« 20. stoletja. Izkaže se, da je obravnava evropskega obrobja v kontekstu razsvetljenstva že sama po sebi poučna vaja, saj je mogoče najti povezavo med prostorskim širjenjem razsvetljenskega načina mišljenja in vzporednim oblikovanjem nacionalnih držav na osnovi jezikovne pripadnosti.

Preden nadaljujem s to razlago, pa naj opišem študente, ki jih poučujem, in kakšno podlago imajo ameriški študentje. Večina študentov pri obravnavanem predmetu je iz tretjega ali četrtega letnika, se pravi, da so v zadnjem ali predzadnjem letniku štiriletnega študija na dodiplomski stopnji, in večinoma so stari od 20 do 22 let. Kot sem že omenil, kakšne tri četrtine študentov, ki poslušajo predmet, nima ali pa ima zelo malo izkušenj z življenjem v tujini. Bolj presenetljivo pa je za vas najbrž dejstvo, da ti študentje tudi zelo malo ali pa sploh ne razmišljajo o svetu izven Severne Amerike in imajo bolj medlo predstavo o tem, katere države sestavljajo Evropo. (Vendar pa so se stvari v moje veliko zadovoljstvo precej popravile v primerjavi s stanjem pred tridesetimi leti, ko so nove vzgojno-izobraževalne teorije ustvarile generacijo študentov, ki bi le s težavo na zemljevidu poiskali Evropo.) Na začetku vsakega semestra, ko poučujem ta predmet, študente prosim, naj izpolnijo kratek vprašalnik, ki od njih zahteva, da se opišejo s stališča pripadnosti neki skupini, tj. kaj utemeljuje njihovo identiteto. Od njih tudi zahtevam, da razmišljajo o jezkovnih vprašanjih in kako ta morda igrajo vlogo pri njihovi identiteti. Že vnaprej se dobro zavedam, da je ta naloga — z izjemo študentov iz družin, ki so se nedavno priselile v ZDA — zanje prav tako nesmiselna, kot če bi od njih zahteval, naj opišejo svoje izkušnje z nedavnega potovanja na neki drug planet. Običajno so to študentje iz delavskih družin ali družin srednjega ekonomskega razreda iz Kansasa in Missourija, ki so le malo (če sploh) potovali po Združenih državah. To so potomci angleško govorečih pionirjev, ki so se tu naselili v 19. stoletju, ali pa so tretja ali četrta generacija priseljencev iz kmetijskih nemško govorečih delov Evrope. Skoraj brez izjeme so enojezični govorci ameriške angleščine. Kaj naj torej počnejo z mojim vprašanjem o jezikovni identiteti? Njihovi odgovori so

presenetljivo podobni: povejo mi, da njihova identiteta temelji na drugih elementih, ne na jeziku. Običajno navajajo pripadnost političnim in verskim skupnostim. Nekateri navajajo izvor (prednike) ali raso. Navajajo tudi družino kot temelj identitete ali kot nekaj, kar je tesno povezano z njihovim prepričanjem.

Nekaj konkretnih primerov:

- »Sem stooctotna Američanka. Najpomembnejša prvina moje identitete je Kristus. V vseh pogledih oblikuje moje življenje in mi tudi daje skupnost, ki ji pripadam.«
- »Jezik ni pomemben za mojo identiteto. Najpomembnejše za mojo identiteto je, da sem Američan. Govorim angleško, tako so govorili tudi moji starši in stari starši. Moja družina je krščanska in republikanska in v precejšnji meri je to tudi moje prepričanje.«
- »V moji družini vsi govorimo angleško. Beli smo in barva kože je nekaj, kar se ne da spremeniti, torej je to najbrž del moje identitete.«
- »Govorim ameriško angleščino, a moji predniki so Nemci iz Povolžja. Moj stari oče še vedno malo govori nemško, vendar je bil rojen že v Ameriki. V glavnem pa smo konzervativna družina z ameriškega Srednjega zahoda.«

Poudariti moram, da niti za trenutek ne bi pomislil, da so ameriški študentje neumni ali kar na splošno pomanjkljivo izobraženi, kar je široko razširjeno mnenje med ameriški profesori. Pomembno je razumeti, da se njihovi cilji in interesi iz zgodovinskih razlogov zelo razlikujejo od ciljev in interesov njihovih evropskih vrstnikov. Tako na primer ena od študentk, katerih poglede sem zgoraj citiral, izhaja iz družine misijonarjev, ki je več let služila v Pragi in na podeželju v Mehiki. Študentka zelo dobro govori češko in trdi, da celo bolje kot češčino obvlada nahvatlščino, ki se je je naučila v zgodnjem otroštvu.¹

---

¹ Ogromen jezikovni potencial, s katerim razpolagajo ameriški misijonarji, je za Evropejce morda presenetljiv. Ameriški misijonarji, ki nadaljujejo tradicijo Friderika Barage, so v preteklih dveh stoletjih izjemno veliko prispevali k našemu poznavanju jezikov. Izvrsten primer tega je znana podatkovna baza Ethnologue. Ta podatkovna baza je projekt organizacije Summer Institute of Linguistics, prvotno namenjene prevajanju evangelijev v vse jezike, njen stranski izdelek pa je na tisoče jezikovnih opisov (podrobneje gl. <http://www.sil.org/sil/history.htm>). — Sam sem nekaj časa preživel na univerzi, ki je v lasti mormonske cerkve (Church of Jesus Christ of the Latter-Day Saints, Brigham Young) v mestu Provo v zvezni državi Utah, kjer sem opazoval študente in se pogovarjal z njimi kot ocenjevalec njihovega slavističnega programa. Med njihovimi misijonarji povratniki so mnogi izvrstni govorniki vseh mogočih jezikov, ki tudi izjemno dobro poznajo ter resnično spoštujejo in celo ljubijo kulture dežel, ki so jih obiskali, a po drugi strani tudi posebej strastni in predani patriotizem in zvestobo do Združenih držav.

Če torej na kratko povzamem, zveza med jezikom in identiteto za te študente ne obstaja. Še več, v svojem subjektivnem idealizmu se v glavnem ne zavedajo, da bi drugi jeziki izven angleško govorečega sveta imeli kakšen pomen mimo tega, da se v daljnih deželah stvarem reče drugače. Večinoma so se ti študentje v srednji šoli naučili nekaj osnov španščine – jezika, za katerega mislijo, da bi utegnil v prihodnosti imeti neko (nejasno) praktično vrednost (»v ZDA je veliko špansko govorečih in Mehika je pomembna soseda«). Kljub temu pa je zveza s tem jezikom in kulturo zelo majhna, poučevanje španščine običajno na zelo nizki ravni, prilagojena cilju, da vsi srednješolci, ki nameravajo nadaljevati študij na univerzi, s kar najmanjšim trudom uspešno izpolnijo zloglasno obvezo enega tujega jezika. Španščina ima zanje zelo nizek ugled, in če si drznem brati njihove misli, prepričani so, da bodo z Mehičani, če že bodo kdaj v življenju komunicirali z njimi, tako ali tako govorili angleško. Kljub evropskemu izvoru so torej tem študentom tako diahrona kot sinhrona vprašanja jezika in jezikovne politike v Evropi popolnoma neznanata. Izziv zame pa je, da zgradim trdno osnovno znanje, s katerim bi lahko razumeli zapletenost evropske izkušnje. Ta naloga me je prisilila, da sem razmislil o vprašanjih dojemanja ter političnih in socioloških vprašanjih, povezanih z jezikovnimi spremembami. Preden sem predaval ta predmet, je bilo proučevanje jezikovnih sprememb samo filološka vaja, ki ni imela nobene zveze z zadevami vsakdanjega življenja.

Naj v splošnih obrisih začrtam, kako študentom pomagam graditi potrebno osnovno znanje. Najprej razpravljamo o razlikah med esencialističnim in konstruktivističnim načinom razmišljanja o identiti, nato pa odprem diskusijo o razsvetljenstvu in tedaj novem konceptu jezikovne standardizacije, kot so jo izvedli pri formiranju moderne francoske države, ki je bila osredotočena na državljana in je obljubljala svobodo, enakost in bratstvo. Enakost je bila deloma dosežena tudi z izenačevanjem možnosti na jezikovnem področju. Ameriški študentje so presenečeni, ko jim povem, da se je podoben proces načrtne jezikovne izgradnje odvil tudi v Združenih državah: na začetku ni bilo očitno, da bo angleščina postala jezik Zveze, saj bi bila to lahko tudi francoščina, nizozemščina ali nemščina, a uzakonjena je bila zavestna odločitev za angleščino. V tem pogovoru postane jasno, da države, utemeljene na jeziku, niso le naravni podaljšek jezikovnih skupnosti, ampak entitete, ustvarjene z zavestnimi napori in načrtno izgradnjo.

Nekaj pozornosti je treba nameniti pojmu kulture kot nečesa, kar ni oprijemljivo, ampak je konstrukcija človeškega razuma, način gledanja na svet. Nekaj časa razpravljamo o teorijah Edwarda T. Halla in njegovo razvrščanje kultur na take z veliko konteksta in take z malo konteksta. V tem delu predavanj

---

Tako ni čudno, da sta ameriška obveščevalna služba in vojska v zadnjih letih, ko sta začela poudarjati obveščanje in varnost, hitro izkoristila to zakladnico znanja.

je posebno poučna diskusija o knjigi Larryja Wolffa, ki ponazarja, da ima nastanek pojma ločene Vzhodne Evrope, *ubi leones*, korenine v 18. stoletju (Wolff 1996).

Za proučevanje konkretnih primerov nato izberem dva »laboratorija« jezikovnega načrtovanja s področja, ki je pri predmetu središče našega zanimanja, in sicer carsko Rusijo in bivšo Sovjetsko zvezo² ter Avstro-Ogrsko s poudarkom na ozemlju, na katerem je kasneje nastala Jugoslavija. V vsakem od teh primerov lahko opazujemo nasprotje med težnjami po poenotenju, jezikovni racionalizaciji in nastankom moderne države ter nasprotnim trendom, ki pod oznako demokratičnega liberalizma vsem skupinam priznava pravico, da se svobodno izražajo in uresničujejo svojo usodo. Čeprav se tu ne spuščam v podrobnosti, saj tema presega meje mojega predmeta, pa študente vzpodbujam, da razmislijo o težavah, ki so jih imele Združene države z jezikovno racionalizacijo, vključno z iztrebitvijo amerindskih jezikov v preteklih dveh stoletjih, kot tudi s še vedno trajajočim in doslej neuspešnim prizadevanjem za uzakonitev angleščine kot uradnega jezika (gl. U.S. English, Inc.).

Ruski in sovjetski primer je posebej zanimiv, saj ponazarja vse možne izume in ponovne izume narodne identitete. Podobno kot v Ameriki gre tudi tu prav v 19. in 20. stoletju za prizadevanja, da se ruščina uveljavi na vseh področjih. Ironija usode je, da sta kljub temu posebno pravoslavna cerkev (gl. Geraci 2001) in boljševiška vlada, zlasti za časa Lenina, dopustili tudi določene izjeme, tako da je bil mogoč razvoj manjšinskih jezikov brez pisne tradicije v knjižne jezike.

V času, ko prevladuje nazor črno-bele moralnosti in se vse zadeve reducirajo na eno ali drugo – *tertium non datur* – je poučno prikazati primer moralno sivega, npr. vzpon in padec jidiša v Evropi. Med 12. in 19. stoletjem se je jidiš razvil iz malega pomožnega jezika vzhodnoevropskih Judov v cvetoč jezik z literaturo, ki je nastajala po vsej Evropi. Prav razsvetljenstvo pa je povzročilo zaton jidiša v Franciji, Nemčiji in Avstro-Ogrski. Po zgledu Mosesa Mendelssohna so Judje iskali pot do boga v razumu in racionalizmu – potreba po jezikovni meji in po ohranitvi »drugega« jezika ni več obstajala, vztrajanje pri njej bi samo oviralo vzpon do višjega cilja. Po drugi strani pa je jidiš doživel pravo renesanso in njegova literatura je dosegla stopnjo visokega mednarodnega ugleda za naselitveno črto (v zahodnem delu carske Rusije, tj. v delih današnje Poljske, Ukrajine, Belorusije in Moldavije), kjer se je v zgodnjem sovjetskem

---

² V tem delu predavanj uporabljam za osnovo Laitinovo raziskavo (1996), ki je za študente dober uvod v metode sociolingvističnega terenskega dela, razpravlja pa tudi o novem vprašanju »nasedle diaspore« — Rusov, živečih v zamejstvu, tj. v tistih delih bivše Sovjetske zveze, ki so danes samostojne države z lastnimi programi jezikovne racionalizacije. Osredinja se na Estonijo, Latvijo, Kazahstan in Ukrajino.

obdobju razvila kultura, ki je svetu dala Isaaca Bashevisa Singerja, Sholoma Aleichema, Davida Bergelsona in zlato obdobje jidiš gledališča. Tu sta meja znotraj meja in tuji jidiš v slovanskem okolju pomagala nekemu ljudstvu in kulturi ohraniti identiteto in individualnost navkljub zatiranju. Na koncu 19. stoletja se je vzhodnoevropska jidiš kultura skoraj v celoti preselila v Ameriko in Palestino in se pridružila razsvetljenemu zahodu. Tako sta po kratkotrajnem sijaju jezik in kultura dobesedno izginila v eni sami generaciji. Sprašujemo se: če je bilo razsvetljenje za vse dobro, zakaj je uničilo jezik in kulturo? Če sta bila zatiranje v carski Rusiji in nasilje sovjetskega režima samo slaba, kako je mogoče, da sta podpirala razcvet istega jezika in literature?

Popolnoma drugačna zgodba o jezikovni racionalizaciji je zgodba o srbohrvaščini, ki je nastala iz težnje 19. stoletja po združitvi zgodovinsko razdeljenih in zatiranih južnih Slovanov v močnejše, trdnejše bratstvo. Tu gotovo ni treba obnavljati zgodovine. Že spet gre za zgodovinsko ironijo: da bi ustvarili entiteto, ki bi se ločevala od imperialnih sil Avstro-Ogrske in Turčije, je bilo treba pozabiti na razlike. Vemo pa, da so bile v procese jezikovnega načrtovanja vključene neštete podrobnosti, ki so poudarjale razlike. Kot je v svoji novi knjigi (Greenberg 2004) imenitno prikazal moj prijatelj in soimenjak Robert Greenberg, je bilo jezikovno načrtovanje v srbohrvaškem primeru, ki si je sicer prizadevalo za navidezno enotnost, v bistvu uzakonitev množice razlik, kot se kažejo v pravopisnih pravilih, ki so se uveljavila in okrepila z jezikovnimi polemikami. Implicitno obstaja zveza med temi polemikami in resničnimi boji, ki so potekali v Jugoslaviji po njenem razpadu. Vprašanje vzroka in posledice je bistvenega pomena, a je podobno dilemi o jajcu in kokoši: je sovraštvo netilo polemike ali so polemike netile sovraštvo? Samo ugibamo lahko, ali bi bilo prelite manj krvi, če bi se v 19. stoletju odločili za enotno pisanje jata (gl. npr. Weber 1859).

Seveda pa pri svojem predmetu ne zamudim priložnosti, da študentom predstavim svoj najljubši slovanski jezik. Letos sem jim dal v branje in diskusijo novejšo knjigo Aleša Debeljaka *The Hidden Handshake. National Identity and Europe in the Post-Communist World* (2004) [Skrivni stisk roke. Narodna identiteta in Evropa v svetu po komunizmu]. Tu se nekoliko oddaljim od strožje zgodovinske in sociološke metodologije, ki jo poudarjam v prvi polovici semestra. Debeljak obravnava vprašanje identitete z etičnega stališča, subjektivno, in se v svojem razglabljanju osredotoča na to, kaj pomeni biti pesnik in mislec iz Slovenije. Njegovo razpravljanje je posebej privlačno za ameriške študente, saj je Debeljakova izkušnja Slovenije podprta z njegovim izredno dobrim poznavanjem Združenih držav, kjer je dalj časa živel in imel priložnost razmišljati o svoji domovini iz daljave ter tudi v primerjavi s to daljno deželo. Debeljak zavzema zmerno, umetniško in civilno odgovorno stališče do identitete in pri tem dokazuje, da je narodna identiteta predvsem miselna konstrukcija in ne konstrukcija, utemeljena v krvi in ozemlju. Knjiga nas tudi elegantno uvede v zadnjo temo naših predavanj – Evropsko unijo in prihodnost jezikovnega načrtovanja.

Debeljak vidi Evropsko unijo kot potencialno konstrukcijo, ki ji manjka velika zgodba, moralni nazor. Posebno dragocena s pedagoškega vidika se mi zdi njegova omemba evra, ki v nasprotju s tradicionalnimi evropskimi valutami izpostavlja kraje in poslopja in ne ljudi (npr. tolar s portreti pisateljev, umetnikov, znanstvenikov). Evropska unija pretežno daje vtis, da je to ekonomsko združenje, v katerem je prevajanje gore dokumentov v (še vedno rastočo) množico jezikov osrednja dejavnost njegovega vsakdanjega delovanja. Vsaj od daleč je v urejanju jezikovnih vprašanj v Evropski uniji videti nekatere možne pasti, ki so pripeljale do razpada Jugoslavije. Zdi se mi, da ima izkušnja Slovenije, ki ubira premišljeno, zmerno in mirno pot in ki poudarja pozitivne in plemenite vidike miselnih meja, pomembno sporočilo za prihodnost Unije.

Navedenke

Aleš Debeljak. *The Hidden Handshake. National Identity and Europe in the Post-Communist World*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2004.

Robert P. Geraci. *Window on the East: National and Imperial Identities in Late Tsarist Russia*. Ithaca: Cornell University Press, 2001.

Marc L. Greenberg. Glasoslovni opis treh prekmurskih govorov in komentar k zgodovinskemu glasoslovju in oblikoglasju prekmurskega narečja. *Slavistična revija* 41/4 (1993): 465–487.

Marc L. Greenberg. Multiple Causation in the Spread and Reversal of a Sound Change: Rhotacism in South Slavic. *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies* 1999: 63–76.

Marc L. Greenberg. *A Historical Phonology of the Slovene Language* (= *Historical Phonology of the Slavic Languages*, 13). Heidelberg: C. Winter Universitätsverlag. [Slovenski prevod:] *Zgodovinsko glasoslovje slovenskega jezika* [prevod dela *A Historical Phonology of the Slovene Language*]. Maribor: Aristej, 2002.

Marc L. Greenberg. 'Rascvet i padenie' lenicii vzryvnyx v slovenskom jazyke. *Voprosy jazykoznanija* 2001: 31–42.

Marc L. Greenberg. Dialect Variation along the Mura. *Croatica et Slavica Iadertina*. V tisku.

Robert D. Greenberg. *Language and Identity in the Balkans: Serbo-Croatian and Its Disintegration*. Oxford: University Press, 2004.

David D. Laitin. *Identity in Formation. The Russian-Speaking Populations in the Near Abroad*. Ithaca in London: Cornell University Press, 1998.